

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Dykkar ref.:

Vår dato: 21.08.2013
Vår ref.: 2013/4263
Arkivnr.: 461.4

Gjesdal kommune
Rettedalen 1
4330 Ålgård

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 52 03 00
E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Gjesdal kommune - Oversending av rapport etter undersøking av kommunen som miljøvernmynde etter forskrift om organisk gjødsel

Vi syner til varsla undersøking av Gjesdal kommune og vedlagte rapport. Rapporten tar for seg funn og merknader som blei avdekka under undersøkinga.

Undersøkinga er landsomfattande, og inngår i eit arbeid sett i gang etter initiativ frå Miljødirektoratet. Forskrift om organisk gjødsel er under revisjon, og erfaringane frå kommuneundersøkingane skal nyttast i revisjonsarbeidet. Det har blitt gjennomført undersøkingar i tre kommunar i kvart fylke. Fylkesmannen vil takke Gjesdal kommune for eit godt samarbeid.

Kommunen må snarast rette opp funna. Fylkesmannen ber om at det blir sendt en skriftleg tilbakemelding innan **1. november 2013**, der kommunen gjer greie for tiltak som skal gjennomførast for å rette opp funna.

Med helsing

Marit Sundsvik Bendixen
fung. fylkesmiljøvernssjef

Monica Dahlmo
rådgivar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift

Saksbehandlar: Monica Dahlmo
Saksbehandlar telefon: 51 56 89 66
E-post: fmromda@fylkesmannen.no

Kopi til:
Miljødirektoratet

Postboks 5672 Sluppen 7485 Trondheim

Fylkesmannen i Rogaland

Miljøvernavdelinga

Sakshandsamar: Monica Dahlmo
Telefon: 51 56 89 66

Arkivnr.: 410
Saksnr.: 2013/4263
Rapport nr. 2013.002.R.FMRO

Rapport etter undersøking av Gjesdal kommune - Miljøvernområdet

Namn: Gjesdal kommune	
Postadresse: 4330 Ålgård	Organisasjonsnr.: 974773422
Besøksadresse: Rettedalen 1, Ålgård	Bransjenr. (NACE-kode): 84.130
Kontrolldato: 23. mai 2013	Kommunenr.: 1122
Kontaktperson i verksomheita: Gudrun Kristensen	Kontrollgruppe: Marit Sundsvik Bendixen, Monica Dahlmo frå Fylkesmannen og Margit Årreskjold frå Miljødirektoratet (tidligere Klima- og foreiningsdirektoratet)

Samandrag:

Undersøkinga omfatta følgjande tema:

Forureining: Korleis kommunen som styresmakt vedrørande forureining

- a) fører tilsyn med forureiningssituasjonen og med forureining frå landbruket spesielt
- b) forvaltar forskrift om organiske gjødsel del III

Resultat frå kontrollen:

Det ble gjort 2 funn i undersøkinga:

- Dispensasjon frå forskrifta om tidspunkt for spreing av husdyrgjødsel er gitt munnleg og er ikkje handsama skriftlig.
- Ikke alle gjødsellager blir kontrollert og godkjent før de blir tatt i bruk.

Det ble gitt merknader til 2 forhold:

- Det er mangel på skriftlige rutinar og sjekklister som seier noko om korleis søknadar om gjødsellager og siloanlegg skal handterast internt. Det er også ulike oppfatningar av korleis dette skal handterast internt i kommunen.
- Kommunen har ikkje rutinar for å vurdere handtering av vaskevatt i fjørfebygg eller vaskevatt frå mjølkerom.

Dato:

Marit Sundsvik Bendixen
fung. fylkesmiljøvernssjef

Monica Dahlmo
rådgivar

Dokumentet er godkjent elektronisk av Fylkesmannen i Rogaland og krev difor ikkje signatur.

1. Innleiing

Denne rapporten er utarbeida etter ei undersøking i Gjesdal kommune i mai 2013.

I undersøkinga blei det sett på korleis kommunen forvaltar forskrift om organisk gjødsel del III, bruk og lagring av husdyrgjødsel og silopressaft. Det blei fokusert på korleis kommunen som styremakt på dette området sikrar at bruk og lagring av husdyrgjødsel og silopressaft ikkje fører til forureining.

Rapporten viser berre funn og merknader som vart avdekka ved undersøkinga. Rapporten gir difor ingen fullstendig vurdering av korleis kommunen arbeider med dette temaet.

Undersøkinga er landsomfattande, og inngår i eit arbeid satt i gang etter initiativ frå Miljødirektoratet. Forskrift om organisk gjødsel er under revisjon, og erfaringane frå kommuneundersøkingane skal nyttast i revisjonsarbeidet. Undersøkinga er utført som systemrevisjon. Miljødirektoratet deltok på undersøkingane i Rogaland, då Rogaland nasjonalt sett er i ei særstilling med omfattande husdyrproduksjon.

Undersøkinga blei gjennomført ved gransking av dokumenter og ved intervju av tilsette i kommunen. Rapporten handlar om funn og merknader som vart avdekka i undersøkinga.

2. Definisjonar

- Funn er brot på krav fastsett i eller i medhald av lov eller forskrift.
- Merknad er forhold som ikkje vert omfatta av definisjon for funn, men der tilsynsmyndigheita peikar på eit betringspotensial som med tida kan verta eit brot på regelverket.

3. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for undersøkinga var:

- Aktuelle lovar og forskrifter
- Kommunens eigen dokumentasjon knytt til den daglege drift og forhold av betydning for tema for undersøkinga.

Dokumenter som er spesiell viktig for gjennomføring av undersøkinga er lista opp på side 4.

Oppdatert lovverk er tilgjengeleg på www.lovdatab.no. Sjå og www.regelhjelp.no

4. Resultata frå kontrollen

Funn 1:

Dispensasjon frå forskrifta om tidspunkt for spreing av husdyrgjødsel er gitt munnleg og er ikkje handsama skriftlig.

Regelverk:

Forvaltningslova § 2 b) og kap V. Om vedtaket

Kommentar: Dispensasjon frå forskrift er eit enkeltvedtak som det kan klagast på. Enkeltvedtak skal grunngis og kopi sendes berørte parter. Fylkesmannen er av den oppfatning at det i desse sakene kan vere parter som kan vere misnøgde med vedtaket og som må underrettast.

Funnnet baserer seg på:
Opplysningar gitt i intervju.

Funn 2:

Ikkje alle gjødsellager blir kontrollert og godkjent før de blir tatt i bruk.

Regelverk:

Forskrift om organisk gjødsel § 20 tredje ledd.

Kommentar:

Krav i forskrifta om at kommunen skal godkjenne og kontrollere gjødsellager før det kan takast i bruk, er strengare enn krav til kontroll etter plan – og bygningslova. Kommunen har som praksis å kontrollere alle bygg som har fått tilskot frå Innovasjon Norge.

Funn baserer seg på:

Opplysningar gitt ved intervju.

Merknad 1:

Det er mangel på skriftlige rutinar og sjekklister som seier noko om korleis søknadar om gjødsellager og siloanlegg skal handterast internt. Det er også ulike oppfatningar av korleis dette skal handterast internt i kommunen.

Kommentar:

Søknadar om gjødsellager blir handsama etter plan – og bygningslova i kommunen. Det er vanlig at saker som vedrører landbruk blir drøfta med landbruksansvarlege. Det var ulike oppfatningar om vedtak etter forskrift om organisk gjødsel skulle vere inkludert i same brev til søkjar som vedtak etter plan- og bygningslova. Fylkesmannen tek ikkje stilling til dette, men vi legg føre at begge regelverk blir lagt til grunn i handsaminga av søknader om gjødsellager og siloanlegg. Kommunen bør utarbeide skriftlige rutinar og sjekklister der det er lista opp kva moment som skal vurderast i handsaminga, og kven som skal involverast.

Merknad 2:

- Kommunen har ikkje rutinar for å vurdere om handtering av vaskevatn i fjørfebygg og frå mjølkerom er tilfredstillande etter gjeldande regelverk.

Kommentar:

Vaskevatn på avvege vil vere ei punktkjelde til næringsavrenning. Gjennom intervju kom det ikkje fram klart fram kva som er normal praksis for handtering av vaskevatn, og om dette utgjer eit forureiningsproblem i kommunen. Særleg fjørfegjødsel er svært konsentrert og inneheld mykje næring. Den er tørr og kan fraktast bort i konteinrar. Mellom innsetta blir fjørfehusa vaska. Dette vaskevatnet vil kunne innehalde mykje næringsstoff, og kommunen bør vurdere risiko for næringsavrenning. Handtering av vaskevatn bør bli vurdert ved handsaming av søknadar om landbruksbygg.

Andre forhold

Det førast ikkje register over leigd spreieareal. Det er knapt med spreieareal på Jæren, og det er vanleg å leige spreieareal hos andre, og å køyre husdyrgjødsel utover kommunegrensene. Det er arbeidskrevjande å føre register over leigd spreieareal, og det må samarbeidast utover

kommunegrensene skal eit slikt register fungere. Mangel på spreiearealregister gjer at det er mogleg at same areal blir oppgitt av fleire føretak.

Kommunen har ikkje gjort vurderingar om krav til tap av nitrogen jamfør § 19.

5. Gjennomføring

Undersøkinga vart gjennomført som ein systemrevisjon. Den omfatta følgjande aktivitetar:

Opningsmøte og intervju: 28.05.2013

Informasjon frå Fylkesmannen om gjennomføring av undersøkinga.

Fire personar vart intervjuet.

Sluttmøte: 12.06.2013

Oppsummering med presentasjon av resultatane.

Dokumentasjonsunderlag for Fylkesmannen si undersøking

Nedanfor er dei dokumenta som var spesielt viktige som dokumentunderlag for undersøkinga lista opp:

- Lov av 13. mars 1981 om vern mot forureining og om avfall (forureiningslova)
- Forskrift om organisk gjødsel av organisk opphav del III
- Organisasjonskart for Gjesdal kommune
- Årsmelding og regnskap 2012
- Delegeringsvedtak for Gjesdal kommune
- Døme på enkeltsaker

Deltakarar på Fylkesmannens undersøking

I tabellen under er det vist ei oversikt over deltakarane frå Gjesdal kommune som var tilstades på opningsmøte og kven som vart intervjuet og kven som var tilstades på sluttmøte.

Namn	Funksjon	Opnings- møte	Intervju	Sluttmøte
Kolbjørn Sandve	Rådmann	x	x	x
Gudrun Kristensen	Leder landbruk	x	x	x
Erling Gundersen	Leder byggesak	x	x	x
Tor Harald Lunde	byggesak	x	x	x
Ingunn Bjerkelo	Leder drift	x	x	x
Asgeir Kleppa		x	x	x
Torbjørn Sterri				x